

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ – Γ΄ ΤΑΞΗ

Μάθημα : « Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή»

Κεφάλαιο 1

- ☐ Κοινωνικότητα είναι η ανάγκη του ανθρώπου για κοινωνική συμβίωση
- ☐ Κοινωνία είναι ένα σχετικά μεγάλο και οργανωμένο σύνολο ανθρώπων που έχει διάρκεια στο χρόνο και διακρίνεται με βάση τον πολιτισμό του

Κεφάλαιο 5

- ☐ Κοινωνικοποίηση είναι η εσωτερίκευση των κοινωνικών κανόνων και αξιών, η αφομοίωση δηλαδή από το άτομο, των προτύπων συμπεριφοράς που κάθε κοινωνία ή κοινωνική ομάδα θεωρεί αποδεκτά

- ☐ Χαρακτηριστικά κοινωνικοποίησης

1. Διαδικασία δυναμική, αλλάζει από → κοινωνία σε κοινωνία

→ κοινωνική ομάδα σε κοινωνική ομάδα

→ εποχή σε εποχή

2. Διαδικασία διαρκής δε σταματάει ποτέ

3. Διαδικασία αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο άτομο και την κοινωνία

- ☐ Φορείς κοινωνικοποίησης
- ☐ Οικογένεια – πρωτογενής φορέας
- ☐ Σχολείο – δευτερογενής, βασικός τυπικός φορέας
- ☐ Θρησκεία – δευτερογενής
- ☐ Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.) – δευτερογενής, έχουν μεγάλη εξουσία
- ☐ Κράτος – δευτερογενής, επηρεάζει με τις αποφάσεις του το σύνολο σχεδόν όλης της κοινωνίας
- ☐ Τρόποι κοινωνικοποίησης
- ☐ Εντολές και συστάσεις

- ☐ Ταύτιση
- ☐ Κοινωνική κριτική

- ☐ Κοινωνικός έλεγχος είναι ένα σύνολο ποινών και επιβραβεύσεων, το οποίο έχει στόχο να προλάβει ή να επαναφέρει και να διορθώσει κάθε συμπεριφορά αντίθετη με τους αποδεκτούς κοινωνικούς κανόνες και αξίες
- ☐ Είδη κοινωνικού ελέγχου
- ☐ Τυπικός που περιλαμβάνει τις ποινές που επιβάλλονται από τους επίσημους φορείς και αφορά την παράβαση των κανόνων (αστυνομία, δικαστήρια, σχολείο....)
- ☐ Άτυπος που περιλαμβάνει τις υποδείξεις, παρατηρήσεις, τις γνώμες, την κριτική που εκφράζουν τα μέλη των κοινωνικών ομάδων που ανήκουμε (γονείς, φίλοι, γείτονες, συνάδελφοι)
- ☐ Θετικός περιλαμβάνει τις επιβραβεύσεις και τις ανταμοιβές (π.χ. έπαινος)
- ☐ Αρνητικός περιλαμβάνει τις διάφορες κυρώσεις και ποινές (π.χ. τιμωρία)

- ☐ Προληπτικός έχει ως στόχο να προλάβει την εκδήλωση της παραβίασης των κανόνων
- ☐ Κατασταλτικός επιβάλλει ποινές όταν τα άτομα προχωρούν σε παράνομες πράξεις
- ☐ Αυτοέλεγχος που είναι αποτέλεσμα της πετυχημένης κοινωνικοποίησης και στόχος των κανόνων σωφρονισμού

Κεφάλαιο 6

- ☐ Ένα πρόβλημα χαρακτηρίζεται ως κοινωνικό όταν:
- ☐ Επηρεάζει αρνητικά ένα σημαντικό τμήμα του κοινωνικού συνόλου
- ☐ Παραβιάζει τις αξίες και τα ιδεώδη του κοινωνικού συνόλου
- ☐ Οφείλεται σε κοινωνικούς και όχι ατομικούς παράγοντες
- ☐ Αίτια κοινωνικών προβλημάτων :
- ☐ Η κοινωνική ανισότητα
- ☐ Η κοινωνική μεταβολή
- ☐ Οι κοινωνικές αντιλήψεις και νοοτροπίες
- ☐ Αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων :
- ☐ Αλλαγή στην νοοτροπία των ατόμων
- ☐ Αλλαγή στην κοινωνική οργάνωση

□ Δράση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) και κοινωνικών κινημάτων

Φτώχεια (6.3)

□ Απόλυτη κατά την οποία το άτομο δεν κατέχει ούτε τα στοιχειώδη αγαθά για την επιβίωσή του (τροφή, νερό, στέγη)

□ Σχετική το άτομο κατέχει τα βασικά αγαθά για την επιβίωσή του, δεν καλύπτει όμως το καταναλωτικό πρότυπο της κάθε κοινωνίας

□ Τα αίτια της φτώχειας είναι → η άνιση κατανομή του εισοδήματος

→ οι αλλαγές της τεχνολογίας

→ οι προκαταλήψεις και ρατσισμός

→ η παραοικονομία (παράνομες οικονομικές δραστηριότητες)

→ ο καταναλωτισμός (η υπερβολική κατανάλωση αγαθών)

□ Η αντιμετώπιση της φτώχειας απαιτεί μέτρα για την ενίσχυση της ισότητας ευκαιριών για όλους τους πολίτες (π.χ. εκπαίδευση)

Τροχαία ατυχήματα (6.4)

Υπεύθυνοι για αυτά:

□ Κράτος (π.χ. σωστές συνθήκες οδήγησης – κατάσταση οδοστρώματος, σήμανση οδών.....)

□ Οδηγός & Πεζός (π.χ. ριψοκίνδυνη συμπεριφορά, παραβίαση Κ.Ο.Κ.....)

Συνέπειες αυτών :

□ Στο άτομο (τραυματισμοί, σωματικές αναπηρίες, ψυχικά τραύματα, θάνατος)

□ Στην κοινωνία (μείωση του πληθυσμού – κυρίως του παραγωγικού – νέοι,

κόστος περίθαλψης.....)

Πρόληψη αυτών:

- ☐ Κυκλοφοριακή αγωγή (χρήση κράνους και ζώνης ασφαλείας, έλεγχος διασταυρώσεων, έλεγχος γραμμών τρένου, τήρηση ορίου ταχύτητας.....)
- ☐ Ενημέρωση για θέματα όπως οι ποινές που προβλέπονται για κυκλοφοριακές παραβάσεις, για θέματα που αφορούν την κυκλοφορία ατόμων με ειδικές ανάγκες

Αθλητισμός και Βία (6.5)

- ☐ Προσφορά αθλητισμού → σωματική και πνευματική υγεία
 - κοινωνικοποίηση νέων
 - ψυχαγωγία, γνωριμία και συμφιλίωση των λαών
- ☐ Σήμερα ο αθλητισμός γίνεται μαζικός, έτσι ώστε, να έχει όλος ο πληθυσμός υγεία και καλή φυσική κατάσταση
- ☐ Ταυτόχρονα όμως εμπορευματοποιείται (αθλητικές εταιρείες...)
- ☐ Οπότε αυτή η σύνδεση του αθλητισμού με την αγορά, οδηγεί σε εμφάνιση αρνητικών φαινομένων όπως ο πρωταθλητισμός και η βία (ιδιαίτερα στα ομαδικά αθλήματα)
Ο Πρωταθλητισμός καλλιεργεί ως υπέρτατη αξία τον ανταγωνισμό με τις εξής συνέπειες:
 - ☐ Στην υγεία των αθλητών (ντόπινγκ – χρήση απαγορευμένων ουσιών)
 - ☐ Οδηγεί στην έναρξη της προπόνησης από μικρή ηλικία
 - ☐ Καλλιεργεί αισθήματα φανατισμού που οφείλονται στα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα

Η Βία ιδιαίτερα στο ποδόσφαιρο έχει τις εξής συνέπειες :

- ☐ Τεράστιες καταστροφές των αθλητικών εγκαταστάσεων

- Συγκρούσεις με αντίπαλους φιλάθλους
- Η απομάκρυνση πολλών φιλάθλων από τα γήπεδα
- Κίνδυνος για την ασφάλεια των πολιτών

Αίτια αθλητικής βίας : → εμπορευματοποίηση των ομαδικών μορφών αθλητισμού

→ μεγάλα οικονομικά συμφέροντα (αθλητικές εταιρείες)

→ η υπερπροβολή των αθλημάτων αυτών από τα Μ.Μ.Ε.

→ τα κοινωνικά προβλήματα (π.χ. ανεργία, αποξένωση..) που οδηγούν σε εκδηλώσεις βίας για εκτόνωση

Αντιμετώπιση αθλητική βίας : → αυστηρότερα κατασταλτικά μέτρα από την πολιτεία

→ συνεργασία φιλάθλων και αθλητικών φορέων (π.χ. ομάδες προστασίας των γηπέδων από φιλάθλους, αποκλεισμός αυτών που βιαιοπραγούν.....)

→ κατάλληλη κοινωνική πολιτική που θα δώσει λύση στα κοινωνικά προβλήματα

→ σωστή διαπαιδαγώγηση των νέων (από την οικογένεια, το σχολείο, τα Μ.Μ.Ε.) ώστε να αποφεύγουν τέτοιου είδους εκδηλώσεις

Κοινωνία και Πολιτεία (7.1)

□ Πολιτική κοινωνία σημαίνει κάθε κοινωνία που παρουσιάζει πολιτική οργάνωση, σύμφωνα με την οποία συγκεκριμένα άτομα και ομάδες έχουν την εξουσία να διαμορφώνουν και να επιβάλουν κανόνες – νόμους

□ Η έννοια της πολιτείας εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην αρχαία Ελλάδα με αποκορύφωμα την «Αθηναϊκή Πολιτεία», στην οποία οι πολίτες αποφάσιζαν για

τους νόμους, που ρύθμιζαν την κοινωνική ζωή. Επανεμφανίζεται στην Ευρώπη με τη «Γαλλική Επανάσταση»
(1789)

☐ Η σύγχρονη πολιτεία καθορίζει :

1. τους κανόνες – νόμους που διαμορφώνουν την οργάνωση και λειτουργία των θεσμών
2. τις υποχρεώσεις και δικαιώματα των πολιτών
3. τις ποινές και κυρώσεις, για όσους παραβιάζουν τους κανόνες

Έθνος και Πατρίδα (7.2)

☐ Πατρίδα είναι ο τόπος στον οποίο γεννιέται και ζει το άτομο

☐ Έθνος είναι η ομάδα ανθρώπων που:

1. συνδέονται με ένα συγκεκριμένο τόπο, χωρίς απαραίτητα να διαμένουν σε αυτόν
2. μοιράζονται κοινό πολιτισμό και ιστορία
3. έχουν συνείδηση ότι αποτελούν μια ενιαία ομάδα με κοινές επιδιώξεις

☐ Το κράτος συνδέεται με :

1. Συγκεκριμένο έδαφος - σύνορα
2. Συγκεκριμένο λαό - μόνιμο πληθυσμό κατοίκων
3. Συγκεκριμένη πολιτική εξουσία

☐ Το έθνος δεν ταυτίζεται με συγκεκριμένο κράτος

Για παράδειγμα στο ελληνικό έθνος ανήκουν όλοι όσοι έχουν ελληνική καταγωγή, ακόμα και

αν είναι πολίτες άλλων κρατών, και διατηρούν την ελληνικότητά τους δηλ. τη συνείδηση πως

είναι Έλληνες (Έλληνες της ομογένειας)

Πολίτης και Πολιτική (7.3)

☐ Πολιτική είναι κάθε δραστηριότητα των ατόμων που σχετίζεται με τη συλλογική ζωή

☐ Όμως οι προσωπικές επιλογές είναι και πολιτική επιλογή

Για παράδειγμα «η επιλογή κάποιου να σπουδάσει» εκτός από προσωπική επιλογή είναι και πολιτική, διότι απαιτεί από την πολιτεία την κατάλληλη προετοιμασία, την ισότιμη και δίκαιη εισαγωγή του σε κάποια σχολή, ένα σοβαρό επίπεδο σπουδών, οικονομικές διευκολύνσεις, επαγγελματική αποκατάσταση.

☐ Οι πολίτες οφείλουν να είναι ενεργοί πολίτες

☐ Ενεργοί πολίτες είναι αυτοί που πρέπει να :

1. Ενημερώνονται για κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα, σε τοπικό και παγκόσμιο

επίπεδο (περιβάλλον, εργασία, ειρήνη, ρατσισμός, φτώχεια)

2. Συμμετέχουν και να δραστηριοποιούνται στην κοινωνική ζωή (σχολείο, γειτονιά, δήμος)

3. Συμμετέχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες (δεντροφύτευση, εμβολιασμοί/στειώσεις αδέσποτων, ανακύκλωση, στήριξη ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων – άτομα τρίτης ηλικίας, άτομα με ειδικές ανάγκες)

4. Είναι υπεύθυνοι καταναλωτές

☐ Πατριωτισμός σημαίνει άδολη αγάπη για την πατρίδα, υπεράσπιση αυτής ακόμη και με κίνδυνο της ίδιας της ζωής του ατόμου

☐ Δηλ. να είναι κάποιος σωστός πολίτης να υπερασπίζεται την ειρήνη, τη δημοκρατία, την ελευθερία

☐ Εθνικισμός είναι ένα αρνητικό φαινόμενο, που με πρόφαση/δικαιολογία την αγάπη για την πατρίδα, επιδιώκει την κυριαρχία ενός έθνους πάνω σε όλα τα υπόλοιπα και κηρύττει την υπεροχή του